

HÜRMÜZ BOĞAZI DENİZ TRAFİĞİNE KAPATILABİLİR mi?

Bölüm 2

d. İran'ın İmkân ve Kabiliyetleri ile Hareket

Tarzları :

İran'ın imkan ve kabiliyetlerini dikkate alırken konvansiyonel, asimetric ve nükleer imkan ve kabiliyetleri, toplu olarak ve/veya birbirlerinin tamamlayıcı unsuru olarak değerlendirilmelidir. İran'ın Irak ile yaptığı savaştan dersler çıkardığı ve asimetric savaş unsurlarının geliştirilmesine özel önem verdiğini dikkate almak

gerekir. İran'ın her iki Silahlı Kuvvetleri'nin envanterinde bulunan ve Hürmüz Boğazı'nın kapatılması için kullanılabilecek silah ve sistemlerinden bazıları:

- Mayınlar,
- Küçük botlar,
- Denizaltılar (kilo sınıfı ve cep denizaltıları)
- Kıyıda konuşu füze sistemleri
- Korvetler

1) **Mayınlar:** İran Silahlı Kuvvetleri'nin envanterinde değişik tiplerde 5 bin kadar mayın

olabileceği tahmin edilmektedir. Deniz trafiğini sekteye uğratması bakımından önemli olan mayınların suya bırakıldıktan sonra zararsız hâle getirilip, kirletilmiş sahanın temizlenmesi zaman almaktadır.

(2) **Küçük botlar:** IDMO, düzinelerce veya yüzlerce küçük botların değişik tip silahlarla donatılarak kitle hâlinde saldırması yöntemini Irak savaşından sonra geliştirdi. İran, bu tip bir saldırıyı yapabilmek için; 10 adet Houdong class füze atabilen devriye botu

(botlarda C-802 füze rampası monteli), dokuz(9) adet C-14 devriye botu, silah monte edilmiş MK-14 botları, 40 adet İran yapımı PEYKAAP devriye botu, 30-40 adet İsveç yapımı Boghammer botu ile İran yapımı İtalyan tasarımı fabiobuzzi botları (sayısı bilinmemekte) envanterine dahil etti.

(3) **Denizaltılar:** İran Silahlı Kuvvetleri'nin envanterinde üç (3) adet kilo sınıfı denizaltı ile 12 adet cep denizaltısı (torpido

atabilme özelliği var) mevcuttur. İran'ın bu silah sistemlerini Hürmüz Boğazı'nın doğusunda konuşlandıracağı düşünülmektedir.

(4) Kıyıda konuşlu füze

sistemleri: İran Silahlı Kuvvetleri envanterine, CSS, C-2 (seersucker), Çin yapısı C-801, C-802 füze sistemlerini dahil etti, ve bu sistemlerin Hürmüz Boğazı bölgesinde yoğun olmak üzere Basra Körfezi ile Hürmüz Boğazı'nda mevzilendirildiği tahmin edilmektedir. (Hizbullah, C-802 füzesini 2006 yılında İsrail'e karşı kullanmış ve gemide ciddi şekilde zarara yol açmıştır). Basra Körfezi'nde tankerlerin seyrüseferine müsait derinliğin İran kıyılarına yakın bölgelerde olması, İran'ın sahillere ve adalarına yerleştirdiği füze bataryalarına elverişli imkanlar sağlamaktadır.

(5) İnsansız Hava Araçları:

İran, insansız hava aracı (İHA) ürettiğini iddia etmektedir. İHA'lar genel olarak İDMO personeli tarafından kullanılmaktadır. İran'ın geliştirdiği İHA'ların 100 Km. kadar menzile sahip oldukları ifade edilmektedir¹.

İranlı yetkililer, ABD ve İsrail'in İran ve diğer ülkeleri tehdit ettiğini düşünmektedir. Diğer taraftan İran'ın asimetrik unsurları ile

saldırgan bir tutumda olduğu da dikkatlerden kaçmamaktadır. İDMO'dan Tuğgeneral Hüseyin Salami, "İran'ın askeri stratejisinin doğası gereği savunmaya yönelik olduğunu, ancak İDMO'nun taktiğinin saldırgan olduğunu" söylemektedir².

İran'ın Hürmüz Boğazı'nı bloke etmekten ziyade elindeki mevcut silah, malzeme vb imkanları kullanarak başta ABD olmak üzere kendine müzahir olan ülkeleri taciz, tehdit ederek veya Basra Körfezi'nde huzursuzluklar yaratarak, uluslararası ortamı gerginleştirebilir. Boğazı kapatma girişimi ile aynı şekilde, körfezde yaratabileceği gerginlik, Batılı devletler ve ABD'nin İran'a karşı ekonomik, diplomatik ve askeri baskıları artırmak için daha dikkatli düşünmelerine sebep olacaktır.

e. İran'ın yapabileceği ihlaller

aşağıdakilerden bir veya

birkaçı olabilir.

- Hürmüz Boğazı veya Basra Körfezi'nin bir kısmını deniz trafiğine kapattığını ilan ederek sonucunu düşünmeksizin transit gemi trafiğine kapatmak,
- Hürmüz Boğazı veya Basra Körfezi'nin tamamını gemi trafiğine kapattığını deklare ederek gemi trafiğini sekteye

uğratmak,

- Botları ve uçakları kullanarak gemileri taciz etmek, ateş açmak, engellemek,
- Sahillerde konuşlu füze bataryaları, topçu bataryaları, cep denizaltıları ile körfezde ve boğazda seyreden seçilmiş gemilere saldırılar yapmak,
- Basra Körfezi ve Hürmüz Boğazı'nın bir kısmını mayınlamak,
- Yabancı askeri gemilerin belirli bölgenin/suların dışında seyretmesini, belirtilen bölgelere girmemesini, bunun ihlali hâlinde ateş açılacağını deklare etmek,
- Elde mevcut deniz vasıtalarını boğaz dışındaki sularda bulunan yabancı deniz vasıtalarına karşı kullanmak.
- Asimetrik ve gayrinizami harp güçlerini kullanarak körfezde ve boğazdaki gemilere sabotajlar düzenlemek
- İran'ın kendisine müzahir terör örgütlerini kullanarak gemi trafiğini sekteye uğratmak
- Gemi trafiğini sekteye uğratmak için boğazın trafiğe uygun bölgelerine petrol dökmek,
- Körfez ve Boğaz'ın gemi trafiğine uygun bölgelerinde askeri tatbikatlar yapmak,
- İran, geliştirdiği insansız hava araçları ile ticari gemilere

saldırıları yapabilir ve korsanları suçlayabilir.

f. İran bahsedilen ihlallerini üç aşamalı olarak yapabilir.

(1) Düşük yoğunluklu

çatışma (Tanker savaşı):

İran kendi petrol ticaretine zarar vermeyecek şekilde Hürmüz Boğazı'ndan veya transit geçmekte olan gemilere sivil bandıralı gemileri kullanarak taciz edebilir. Ve bu taciz hareketini kendisine müzahir terör örgütlerini kullanarak yapabilir. İran bu hareket tarzını uygularken bölgede bulunan batılı ve ABD askeri güçleri ile çatışmaya girmekten sakınır.

(2) Hürmüz Boğazı'nı

kapatma girişimi: İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma faaliyetini son derece gizlilik içinde ve koordineli yapması gereklidir. ABD'nin Bahreyn'de bulunan 5'inci filosunun Hürmüz Boğazı ve bölgede sürekli keşif ve gözetleme faaliyeti yaptığı dikkate alınır; İran'ın girişiminin başlangıçtan itibaren açığa çıkması ve ABD'nin engelleme girişiminin sıcak çatışmaya dönüşmesi, ABD'nin müdahale sırasında ateşle karşılaşması durumunda, İran'ın diğer stratejik ve ekonomik hedeflerine saldırı yapma ihtimali

olduğunu dikkate almalıdır.

(3) İran'ın Hürmüz Boğazı'nı

tamamen kapatması: İran'ın bu girişiminin bir felaket senaryosu olabileceği düşünülmektedir. Bu senaryoda ABD'nin İran'a yanına batılı diğer devletleri de alarak kapsamlı bir misilleme hareketi yapacağını bilmek gerekir. İran'ın Hürmüz Boğazı'nda girişebileceği her türlü askeri harekatta deniz mayınlarını kullanmasının kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Birincisi, İran Silahlı Kuvvetleri'nin envanterinde çok sayıda deniz mayını bulunması, ikincisi ise; ekonomik nedendir. Maliyeti düşük olan bir silah ile maliyeti çok yüksek olan bir hedefin vurulması tercihidir ki; tahmini değeri 1.000-2.000 \$ olan bir mayın ile değeri yüz milyonlarca dolar olan bir gemi zararsız hâle getirilmektedir. İran'ın Hürmüz Boğazı'nda yapabileceği deniz mayın hareketına örnek şekil-4'te³ belirtilmiştir. İran'ın Musandam Yarımadası'nın kuzey burnundan itibaren Boğaz'ın doğu ve batı taraflarını mayınlarken füze bataryalarının kuvvet çoğunluğunu doğu tarata bırakacak şekilde tertipleneceği, bu tertiplenme ile dışarıdan gelecek takviyeleri engellemiş olabileceği düşünülmektedir.

6. İRAN'A KARŞI MÜDAHALE

EDEBİLECEK ÜLKELER:

İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma girişimine karşı müdahale edecek ülkelerin başında ABD gelmektedir. ABD, Bahreyn'de bulunan 5'inci Filo ve bölge ülkelerindeki konuşlu askeri kuvvetleri ile derhal, ana kıtadan getireceği kuvvetlerle bilahare müdahale edecektir. ABD ile birlikte İran'a karşı oluşacak bir koalisyona İngiltere, Fransa, Kanada, Körfez Ülkeleri (Suudi Arabistan, BAE, Katar, Bahreyn, Kuveyt) ve savunma politikasında ABD'ye yakın olan diğer ülkeler dahil olacaklardır. Bazı ülkeler ise sembolikte olsa kuvvet gönderecek ve siyasi bakımdan ABD'nin yanında yer alacaktır.

7. DEĞERLENDİRME VE

SONUÇ

Hürmüz Boğazı'nın İran tarafından kapatılması girişimi, siyasal etkilerinden çok ekonomik olarak ağırlık kazanacaktır. BM Güvenlik Konseyi'nin daimi üyeleri başta olmak üzere komşu ülkeler ile Basra Körfezi bölgesinden petrol ve doğal gaz alan ülkelerin tamamı İran'ın girişimini desteklemeyecek ve karşı grupta yer alacaktır. Bu husus, İran'ın dikkate alması gereken önemli konulardan bir tanesidir. Nükleer silah müzakereleri sırasında

Rusya Federasyonu ve Çin'den destek alan İran'ın aynı desteği göremeyeceği (Çin'in desteğinin siyasi olacağı ve askeri destek sağlamayacağı) düşünülmektedir. Bu durumda, Batılı devletler için en uygun hareket tarzı, saldırgana karşı birleşmek olacaktır⁴. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma girişimi uluslararası normlara uygun olmayacağından birçok ülke tarafından "korsanlık" olarak da algılanabilir. İran'da 1979 yılından beri seçilen/seçilecek parlamenterler, devlet başkanları, diğer devlet yöneticileri, soruşturmadan geçirilerek rejim karşıtı olabilecek kişileri yakalayıp, gösterileri bastırarak ciddi bir karışıklıktan uzak durmayı başardı. Din adamlarının gerek ekonomi gerekse güvenlik kuvvetleri üzerindeki kontrolü, rejimin bugüne kadar herhangi bir darbe veya iç ayaklanma tehditlerini de ortadan kaldırmaktadır. Mollaların düzenli orduya paralel kurdukları ve dini rejimin koruyucusu olan Devrim Muhafızları da halk üzerinde gerekli baskıyı oluşturmaktadır. İran'da birçok kişi rejimden mutlu olmamakla birlikte, çok az iranlı seçim süreci dışında hareket etmeye isteklidir. Diğer taraftan "İran rejiminin değişmez bir sistem olmadığını"

da dikkate almak gerekir. İşsizlik ve gelirlerdeki azalma, memnun olmayan oranı artırmaktadır. Halk, sokağa döküldüğü zaman İDMO ve Basij kuvvetlerinin tedbir alması durumunda iç çatışma kaçınılmaz olacaktır.

Dünyanın petrol sevkiyatı bakımından en önemli geçiş noktası olan Hürmüz Boğazı'nda, İran'ın yapacağı her türlü engelleme girişiminde; bölgedeki gemi trafiğinin yavaşlayacağı veya kesilebileceği, petrol fiyatlarının kontrol edilemeyecek seviyelere çıkacağı, gemilerin sigorta primlerinin ve deniz taşıma fiyatlarının artacağı kaçınılmaz olacaktır.

Dünyada enerji ihtiyacının önümüzdeki yıllarda giderek artacağı, 2020 yılında günlük tüketimin 97 milyon varil, 2040 yılında ise 115 milyon varil olacağı hesaplanmaktadır. Sıvı akaryakıt en fazla % 63 ile ulaşım sektöründe kullanılacak, petrol fiyatının artmasına rağmen ulaşım sektöründe fiyatlar, yıllık ortalama %1.1 oranında artış ile 2040 yılında %38 oranında artacaktır. Aynı süre içinde doğalgaza talep, %64 oranında artacak 2010 yılında 113 trilyon küp feet olan tüketim 185 trilyon küp olacaktır⁵. Petrol ve doğal gazın talep, ortadoğu ülkelerine duyulan ilginin daha da

artmasına sebep olacaktır. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatması durumunda ABD ve diğer Batılı devletlerin boğazı açma girişimlerine karşı, İran'ın balistik füzeler ile özel eğitimli birliklerini kullanacağı, Körfez'e sahildar diğer ülkelerin ekonomik askeri hedeflerine saldırılar yapabileceği, müdahale eden ülkelerde terörist eylemlerde bulunabileceği, körfez ülkelerine intihar saldırıları tarzında saldırılar, insansız hava araçları ile bombalı veya füzeli saldırılar yapabileceği unutulmamalıdır. İran'ın Hürmüz Boğazı'nda yenilgiye uğraması durumunda asimetrik güçlerini (Kudüs Kuvvetleri) ve bunlara müzahir Hizbullah vb yasa dışı örgütleri kullanarak başta ABD olmak üzere kendisine karşı cephe alan ülkelerde eylemler saldırılar yapabilir ve bu ülkelerin diğer ülkelerdeki temsilciliklerine saldırılar yapabilir. İran Silahlı Kuvvetleri'nin eğitimli ve sofistike bir saldırı karşısında etkisiz kalacağı, mevcut kuvvetlerinin zayıf komşuları caydırmak ve iç güvenlik için yeterli olduğu, hava gücü ve lojistik destek bakımından sınırları dışında hareket icra etmesinin zor olacağı, balistik füzeler ve deniz kuvvetleri ile sınırlı ölçüde taarruzi hareket yapabileceği düşünülmektedir. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı elde

mevcut vasıtalarını (mayınlar, denizaltılar, süratli botlar, sahillerde konuşlu füze bataryaları, hava kuvvetleri ve diğer sistemler) kullanarak deniz trafiğini sekteye uğratacağına ilişkin genel kanı olabilir. Diğer taraftan, ABD'nin yalnız olarak veya Batılı diğer devletlerle koalisyon kurmak suretiyle günler, haftalar veya aylar alabilecek bir operasyonla boğazdaki trafiği yeniden tesis edeceği de düşünülebilir. Ancak, ABD askeri birliklerinin Hürmüz Boğazı ve Basra Körfezi'nde İran'ın her hareketini izlediğini, İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma girişiminin başlangıcında, birlikleri henüz limanlarda iken, ABD tarafından engel olunabileceğini de unutmamak gerekir. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı bir kaç günden iki (2) haftaya kadar kapatmaya gayret etmesi durumunda; tüm vasıtalarını kaybedebileceği, ABD ve Batılı ülkelerin misilleme ve imha hareketi ile askeri, ekonomik ve stratejik diğer tesisleri hedef alabileceklerini İranlı yetkililerin dikkate almaları gerekecektir. ABD yönetimi, İran İslam Cumhuriyeti'ni bölgesel çıkarları bakımından en büyük tehdit olarak gördüğünü açıkça ilan etmiştir. ABD'nin açıklamalarına göre İran; terörizme destek vermekte, otoriter yönetimiyle halkına

baskı yapmakta, kitlesel imha silahlarına sahip olmaya çalışmakta ve bölgesel istikrarı bozarak İsrail'e tehdit oluşturmaktadır. İran ise bölgede ABD ve İsrail'in varlığının kendi ulusal güvenliğini tehlikeye düşürdüğünü ve dış dünyadan İran'ı izole etmeye çalıştıklarını düşünmektedir. İsrail, Lübnan'da bulunan Hizbullah ve Filistin'de bulunan Hamas ile savaş hâindedir. Her iki grubun İran tarafından desteklendiği, İran'ın İsrail'e karşı mollaların iktidara gelmesinden sonra izlediği politika dikkate alındığında; İran'ın elinde bulunan kütleli imha silahlarının İsrail'e karşı kullanılma olasılığı artmakta ve İsrail haklı bir endişeye kapılmaktadır. İran nükleer çalışmaları ile rejimin bekasını garantiye almak istemektedir. Bu konuyu AB ile diyaloglarında da açıkça dile getirmektedir. İran nükleer çalışmasını rejim bekasını özellikle ABD ve İsrail tarafından garantiye alamadığı taktirde bu yolda devam edeceğine kesin gözüyle bakmak gerekir. Çünkü İran rejiminin beka sorunu ve kuşkusu, onu nükleer güce sahip olmaya itmektedir. İran rejiminin beka sorununun çözülmesi ABD'nin İran molla yönetimi ile iyi ilişkiler içine girmesi ile mümkündür. İran, zaten tehditte öncelik olarak ABD'nin

Basra Körfezi'ndeki askeri varlığını görmektedir. İran-ABD ilişkileri normale dönmediği sürece İran'dan nükleer çalışmaları konusunda politika değişikliği beklemek yanlış olur. İran Silahlı Kuvvetleri ile İran'a karşı kullanılabilecek devletlerin silahlı kuvvetleri mukayase edildiğinde, İran'ın sadece ABD'nin askeri gücünün karşısında direnmesi mümkün görülmemektedir. ABD Ordusu'nun yaptığı bir simülasyonlu harp oyununda Basra Körfezi'nde İran ile ABD kuvvetleri karşı karşıya getirilmiş, ABD'nin uçak gemisi, destroyer dahil olmak üzere 16 adet gemi kaybetmesine karşılık savaş oyunu 5-10 dakika içinde sona ermiştir⁶. Dolayısıyla, ABD karşısında varlık gösteremeyecek bir ordu ile macera aramak yerine, İranlı yetkililerin ülkelerindeki sosyal sorunlara çare bulmalarının daha pragmatik olacağı düşünülmektedir. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma girişiminin sahildar ülkeler ile sanayileri ve ekonomileri Körfez ülkelerinden gelen petrole bağımlı ülkeler açısından açık şekilde savaş nedeni olacaktır. İran, hemen hemen tüm dünya ülkelerini karşısına almak gibi bir durumla yüz yüzedir. Hürmüz Boğazı'nı kapatma girişimi, İran için hayati önemi haiz bir konu olmalıdır. Dolayısı ile İranlı yöneticilerin ABD ve Batılı ülkelere

karşı güç gösterisi veya bu ülkeleri deneme maksatlı olmamalıdır. Harp ilan etmek, İran için hayati olmalıdır ki İran Halkı karşılığını verebilsin. Harbi, orduların değil de; devletlerin bütün güçlerini kullanmak suretiyle yaptıkları dikkate alınır, İran ile batılı devletlerin karşı karşıya gelmeleri durumunda İran'ın hamaset yapma yerine akli selim değerlendirme yapması ve kararını duygulara kapılmadan düşmanını tanıyarak vermesi, tarihten ders alması menfaatine olacaktır. İran yetkililerin, 1979 yılındaki Devrim'i, Irak ile yaptığı sekiz yıllık savaş ve bu savaşı takiben asimetrik kuvvetlere önem vermesi, düzenli orduya bağlı deniz kuvvetlerine gereken önceliği vermemelerine sebep olmuş, ve deniz kuvvetleri mevcut kapasitesini kaybetmiştir. İran Devrimi öncesi ABD'den tedarik edilen gemiler ve gemilere monte silah sistemleri, gelişmiş silah sistemlerine karşı etkisiz kalacaktır. İran'ın 1600 Km uzunluğundaki Basra Körfezi ve Umman Denizi kıyılarından düşman olarak algıladığı gemilere füzeler atabileceği, diğer taraftan, İDMO'nun silah sistemleri ve vurkaç taktiği ile hareket yapma, hızlı botlarla kitleler hâlinde yöntemi ile ABD'nin gemilerinin yakın savunma tedbirlerini aşabileceği ve zarar

verebileceği iddia edilmektedir. ABD'nin COLE gemisine 2000 yılında Yemen'de yapılan saldırı neticesinde gemi ciddi şekilde zarar görmüştür. İran'ın petrol tesislerinin büyük bir kısmı, Harg Adası'nda bulunmakta ve gemilere buradan yüklenmekte, Hürmüz Boğazı'nı geçerek diğer ülkelere ulaştırılmaktadır. Hürmüz Boğazı'nın kapatılması durumunda İran'ın da petrol sevkiyatı sekteye uğrayacak, blokenin devam etmesi ile İran yabancı para rezervleri azalacak ve ülke ekonomik kaosa gidecektir. Harg Adası'ndaki tesislerin zarar görmesi bile İran'ın petrol sevkiyatına ve ekonomisine ciddi zararlar verecektir. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı bypass edecek boru hattı mevcut değildir. Irak'ın Türkiye üzerinden, Suudi Arabistan ve BAE'nin Basra Körfezi'ne alternatif limanlarının olduğu, Bahreyn, Katar ve Kuveyt'in de bu limanlardan istifade edebilecekleri düşünülürse, Hürmüz Boğazı'nın kapatılmasının en büyük ekonomik etkisi İran'a olacaktır. Hürmüz Boğazı'nın bloke edilmesi savaş sebebi olacağından İranlı yetkililerin bu girişime tedbir almaları gerekecektir. Bu girişim, İran yönetimini zayıflatma yerine daha da güçlendirebilir. Irak ile yapılan savaş sırasında olduğu gibi yaşam koşulları oldukça zor

olmakla birlikte İranlıların bayrak altında birleşmeleri mümkün olabilir. İran, Savunma doktrinini dış tehditle birlikte, dışarıdan yardım alan iç karışıklık olması ihtimali üzerine kurmuştur. İDMO'nun görevi devrimin devamlılığını sağlamak olduğundan, İran devamlı olarak iki cepheli senaryolar üzerinde durmaktadır. Bu yüzden, İran halkının genel karakteri gereği "daima güçlünün yanında yer alma" duygusu ve zayıflayan bir ekonominin Hürmüz Boğazı'nın da kapanması ile tükenme noktasına gelebileceği, halkın yönetime olan güveninin azalacağı ve iç karışıklıklar çıkabileceği değerlendirilmektedir. Hürmüz Boğazı'nın bloke edilmesi, krizin tırmanacağı endişesi ile birlikte petrol fiyatlarını kısa sürede yükseltecektir. Petrol sevkiyatının uzun sürmesi durumunda dünya ekonomisi durgunluğa gidebilir. Petrol akışını devam ettirebilmek ve İran'ın tehditlerini bertaraf etmek için Hürmüz Boğazı'nda mevcut boru hatlarının kapasiteleri artırılabilir veya yeni boru hatları inşa edilebilir. Devlet yönetiminde kişisel hırs ve kinlerin ön planda tutularak yanı sıra ısrar etmekle, kendi gücünü abartarak, kuvvetli de olsa düşmanı ve/veya karşıt güçleri küçük görmekle (önemsememekle),

insan gücünü uhrevi emeller peşinde ölüme sürüklemekle hayaller peşinde koşarak savaşa girmek, "kasten milleti yok etmek" demektir. İranlı yöneticilerin Hürmüz Boğazı'nı kapatmak gibi bir seçeneği olmamalıdır. ABD'nin bu seçenek karşısında, İran'a karşı kitlesel bir savaşa gireceği ve politik arenada dünyanın bir çok ülkesinin desteğini de alacağını dikkate almak gerekir. Eğer ABD İran ile savaşacak olursa, müdahalesinin Hürmüz Boğazı ile sınırlı olmayacağı, İran'ın diğer bölgelerindeki askeri ve ekonomik hedeflerini de vuracağı muhakkaktır. Böyle bir saldırı karşısında İran'ın yeniden toparlanması yıllar alacaktır. Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında; İran her ne kadar Hürmüz Boğazı'nı kapatacağını iddia ediyorsa da kapatması durumunda kendi ekonomisinin de zarar göreceğini dikkate alması gerekir. Sonuç olarak, İran Hürmüz Boğazı'nı kapatamaz. İranlı yetkililer tarihten ders çıkarmazlarsa, Hürmüz Boğazı'nı kapatma girişimi, İran halkı ve İran yönetimi için sonun başlangıcı olacaktır.

Salih GAMSIZ/
Dr. Poyraz GÜRSON

8. FAYDALANILAN KAYNAKLAR

- Bar Samuel, Iranian Defense Doctrine and Decision Making, Institute for Policy and Strategy, 2004
- Blechmand Barry/Moore R. Toy, Iran in Perspective: Holding Iran to Peaceful Use of Nuclear Technology, STIMSON Center, March 2012
- Burgess Jr. Ronald L., Iran's Military Power, US Defense Intelligence Agency, April 2010
- Butcher Martin/Plesch Dan, Considering a War With Iran, Aduiscussion Paper on WMD in theMiddle East, SOAS, Uni. of London, Eylül 2007
- Byman Daniel/Chubin Shram, Iran's Security Policy in the Post Revolutinary Era, RAND, 2001
- Chubin Shahram, Command and Control in a Nuclear Armed Iran, IFRI Security Studies Center, 2013
- Cordesman A.H./Al Radhan K.R., The Gulf in the Era od Asymmetric War-Iran, CSIS, June 2006,
- Cordesman A.H., Iran Oil and the Strait of Hormuz, CSIS, March 2007
- Cordesman A.H., Iran's Revolutinary Guards the Al Quds Force and Other Intelligence and Paramilitary Forces, CSIS, August 2007
- Cordesman A.H./Wilner Alexander , Iran and the Gulf Military Balance, CSIS, December 2011
- Cordesman A.H., Iranian Weapon of Mass Destruction:Doctrine Policy and Command CSIS, Jan.2009
- Colonel (Saudi Royal Air Force) Al Lihaibi Maedh Ayed, An Analysis of the Iran Iraq War:Military Strategy and Political Objectives, US Air War College, 1989
- Crane Keith/Lal Rollie/ Martini Jeffrey, Iran's Political Demographic and Economic Vulnerabilities, RAND, 2008
- Curtis Glenn E/Hooglund Eric, Iran A Country Study, Library of Congress Federal Research Division, 2008
- Ekinci Arzu Celalifer, İran'ın Stratejik Kartı olarak Hürmüz Boğazının Önemi, USAK, Ortadoğu Cilt 6 Sayı 2 , 2012
- Energy and Environment Working Paper Series: Strait of Hormuz, The Robert Straus Center, May 2008
- Esquivel James M, Iran and the Strait of Hormuz: Varying Levels of Interdiction Naval Post Graduate School Monterey, CA, Dec.1997
- Harmer Christopher, Iran's Submarine Force, Fact Sheet, ISW, June 2012
- Iran's Threat to the Strait of Hormuz, CRS Report For Congress, Jan. 2012
- Iran's Two Navies, Middle East Security Report NO.1, ISW, Oct. 2011
- Khan Sabahat, Iranian Mining of the Strait of Hormuz-Plausability and Key Considerations INEGMA (Institutue of Near East and Golg Military analisys) Special Report No. 4, Jan. 2010
- Limbert John W., Negotiating With the Islamic Republic of Iran, USIP Special Report No.199 Jan.2008
- Larrabee Stephen F/Nader Alireza, Turkish Irabian Relations in a Changing Middle East, RAND, 2013
- Posen Barry R., US Military Power: Strong Enough to Deter All Challenges, MIT Center for İnternational Studies, 2005
- Semnani Khosrow B, The Ayetollah's Nuclear Gamble, Uni. of Utah, Hinckley Institute of Politics Sept. 2012
- Taylor Claire, Iran: Conventional Military Capabilities House of Comman Library, Sept.2009
- Thaler David/ Nader Alireza/ Chubin Shahram/..., Mullahs, Guards and Bonyads, RAND, 2010
- US Military Power, China Strategic Culture Promotion Association, Tem. 2013
- US, Energy Information Administration, World Oil Transit Choke Points, Aug,2012
- US, Energy Information Administration, Iran Report, March 28, 2013
- US Government Accountability Office, Iran: US and International Sanctions have Adversely Affected the Iranian Economy Feb. 2013
- Wahlisch Martin, The Iran-US Dispute, Strait of Hormuz and the International Law, The Yale Journal of International Law Online, 2012
- Yadlin Amos/Guzansky Yoel, The Strait of Hormuz: Assessing and Neutralizing the Threat, Stratrgic Assessment Vol. 14 No.4, Jan. 2012
- Yılmaz Türel/Şahin Mehmet, Ortadoğu Siyasetinde İran, Barış Yay. Ankara, Nisan 2011

Dipnotlar

¹ <http://www.defence.pk/forums/iranian-defence/228310-history-uavs-iran-4.html#ixzz2eirt7Pmt>

² İran News, 28 Haziran 2011 Tarihli Haber

³ Dan Plesch/Martin Butcher, Considering a War With Iran: A Discussion Paper on WMD in the Midle East, SOAS, Uni. Of London, Sept. 2007, Sh 27

⁴ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, C. II, Ankara, 1997 21. 06. 1935 tarihinde Gladys Baker'a Demeç "Eğer harp bir bomba patlaması gibi birdenbire çıkarsa milletler, harbe engel olmak için, silâhlı mukavemetlerini ve mâlî kuvvetlerini saldırgana karşı birleştirmekte tereddüt etmemelidirler. En hızlı ve en etkili tedbir, muhtemel bir saldırgana, saldırının yanına kâr kalmayacağını açıkça anlatacak uluslararası teşkilatın kurulmasıdır."

⁵ www.eia.gov Energy Outlook, Sept 09, 2013

⁶ http://www.nytimes.com/2008/01/12/washington/12navy.html?_r=0

Geçmişten geleceğe miras...

MAKİNA ve KİMYA ENDÜSTRİSİ KURUMU
www.mkek.gov.tr